

KELET-EURÓPA ÉS A BALKÁN A XI-XIII. SZÁZADBAN

CSEHORSZÁG

GAZDASÁG : XIII-XIV. SZÁZADBAN: FEJLETT TERÜLET

- Hospesmozgalom (német betelepülők)
- jogilag egységes jobbágyság
- városok fejlődése: Prága, Pilsen, Brno, Olmütz
- Kereskedelem: Flandria, Danzig, Torinó, Velence felé
- Bányászat: ezüst

NÉMET- CSEH KAPCSOLATOK

- A cseh egyház a mainzi érsekség fennhatósága alatt
- a Premysl-dinasztia nem tudta megőrizni a Német-Római Császársággal szembeni függetlenségét
- Küzdelem a német-római császári fennhatóság ellen:
- Ottokár(1197-1239) – cseh királyok örökösödési jogának kimondása (a II. Frigyes által kiadott Szicíliai Aranybullában -1212.)
- Ottokár(1253-1278) – Ausztria, Stájerország és Karinthia megszerzése, majd elvesztése – 1278. Morvamezei csata– 1306. Premysl dinasztia kihal.
- De: az ország virágzása tovább folytatódott

LENGYELORSZÁG

- XI. század: az ország megőrizte függetlenségét a Német-Római Birodalommal szemben
- Lengyelországban feudális anarchia uralkodik a XII-XIV. századokban
- Az ország részekre szakadt – a Piast-dinasztia tagjai felosztották maguk között
- a nemesség annyira megerősödik, hogy a királyi hatalom névlegessé válik
- részfejedelemségek kialakul.
- német telepesek – a XIII. századra kialakul a jobbágyság
- német parasztság betelepítése is folyik – köv.: városiasodás – Krakkó, Wroclaw
- Köv.: német hódítás – az Elba és az Odera vidékén élő szláv törzsek meghódítása
- Szilézia, Pomeránia – elnémetesedik, a Német-Római Birod. Részévé válik
- 1226. német lovagrend betelepülése: Konrád mazóviai fejedelem hívta be őket
- a poroszok elnémetesedése (eredetileg litvánok)
- Katonaállam létrehozása

AZ OROSZ FEJEDELEMSÉGEK

- XI. sz. a Kijevi állam részfejedelemségekre hullott szét
- XI. sz.: bölcs Jaroszláv – megvédte az országot a litvánok és a besenyők ellen
- Ruszkaja Pravda: kodifikáció
- Gazdasági fejlődés: Novgorod bekapcs. A Hanza-kereskedelemben (fa, prém, viasz-ki)
- Védekezés a hódító törekvésekkel szemben: 1240. Néva – svédek ellen
- 1242. Csúd-tó: Német Lovagrend ellen: Alekszander Nyevszkij vlagyimiri nagyfej.
- Köv.: Novgorod megőrzi a függetlenségét
- DE: 1240. Kijev – mongol hódítás

- Köv.: az orosz fejedelemségek adófizető államokká válnak
- Állandó harc a mongolok ellen

MONGOL BIRODALOM

- Szytepp: nomád török népek vándorterülete
- XIII.sz.: Arany Horda – szomszédságában: Bolgárország (a Volgánál) – itt találta meg Julianus barát a magyarok leszármazottait
- XIII. sz.: a mongol törzsek egyesítése: Dzsingisz kán
- Batu kán: Arany Horda: a mongol birodalom nyugati részeinek egyesítése
- 1223. kunok legyőzése a Kalka folyónál
- 1240. Kijev – majd: Lengyel, Cseh, Magyar területek meghódítása
- következmény: ezeknek a térségeknek a fejlődése megtorpan
- Batu kán berendezkedése:
- Adófizetés fejében az orosz fejedelmek a helyükön maradhatnak

BALKÁN: a XII-XV. Sz-ra kialakultak a feudális viszonyok, de: török hódítás

BIZÁNC:

- XI. század: belharcok
- külső támadások (északról: besenyők, Kis-Ázsiában: szeldzsuk- törökök, bolgárok)
- köv.: az állam meggyengül
- XI-XII.sz: Komnénoszok – megerősítik az államot, a központi hatalmat
- Manuel (1149-80) fénykor, magyar ügyekbe avatkozik
- 1204. latin császárság – keresztes állam – ezt a Palaeologosz-dinasztia dönti meg, de Bizánc már csak városállam
- 1453. török elfoglalja

BULGÁRIA

- 1018-1185 Bulgária Bizánci fennhatóság alatt áll
- Mánuel halála után: Bizánci fennhatóság vége (felkelés)
- II. Bolgár állam (1187-196/93): II. Iván-Aszen
- Az új főváros: Tirnovo.
- gazdasági-társadalmi fejlődés időszaka
- Hódítások:
- 1205 legyőzték a Bizánc helyén létrejött Latin Császárságot, ezzel Bulgária a Balkán legerősebb állama lett..
- II. Iván-Aszen halála után: külső támadások, belpolitikai anarchia, az ország kettészakadása

SZERBIA

- XI-XIII. sz.: Raska (~ rác) – elzárt terület
- Zsupánságok kialakulása
- A 12. századig Szerbia Bizánci fennhatóság alatt állt.
- A 12. század közepén Nemanja István egyesítette a szerb zsupánságokat
- Nemanja István (1151-1196) utódai erősítették a szerbeket
- Szent Száva megszervezte a szerb ortodoxi mozgalmat (kolostorok), ezzel megerősödött az egyház.
- Szerbia megőrizte a függetlenségét Magyarországgal és Bulgáriával szemben is.

ROMÁN VAJDASÁGOK

- **Eredet:**Dákó-román (continuitás) elmélet / vlachok
- A mai románság ősei az ókori dákok voltak és őket meghódító rómaiakból lett nép. Eszerint a románság mindig Erdély területén élt, és mindenki más csak betolakodó. -Ezt az elméletet nem támasztják alá régészeti, stb. bizonyítékok-
- Valószínű, hogy a romanizált trák, illír (pásztor)nép leszármazottai, a középkorban Vlah, vallah néven emlegetik őket. Ilyen néven már van említés. A Kárpát Medencében, a 11-12 században tűntek fel Fogaras, Hunyad, Máramaros vidékén. A királyaink a 11-12. században hadaikkal együtt telepítik le őket a lakatlan területekre, és katonai szolgálatra kötelezték őket